

Tillitsvalgtes prioriteringer for neste kongressperiode

Våren 2025 fikk de tillitsvalgte i LOs forbund spørsmål om hvilke saker LO bør prioritere i neste kongressperiode, i forbindelse med LO-kongressen fra 5. til 9. mai 2025. Hovedfunnet er at tillitsvalgte prioriterer høyere lønn aller høyest. Deretter kommer pensjon, arbeidsmiljø og HMS og medbestemmelse på arbeidsplassen.

Tillitsvalgtpanelet ble opprettet i 2012 og finansieres av LO. Alle undersøkelsene gjennomføres av Fafo, mens temaene og spørsmålene utformes av LO og Fafo i samarbeid. Denne undersøkelsen ble gjennomført i april 2025, og det er 3421 tillitsvalgte som har svart. Både tillitsvalgte på arbeidsplassnivå og på forenings-, avdelings- og forbundsnivå deltar i panelet.

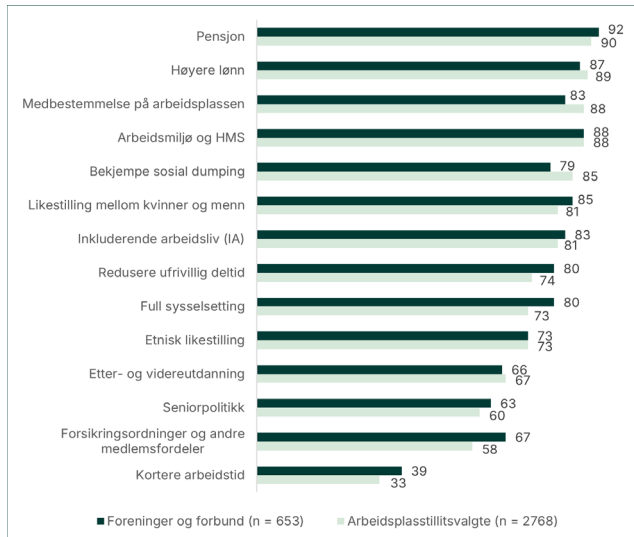
I dette faktaflaket ser vi nærmere på

- hvor viktig ulike områder/temaer er for de tillitsvalgte
- om det er forskjell i prioriteringene mellom tillitsvalgte på ulike nivåer
- om det er endring over tid i hva som er viktigst for tillitsvalgte i LO-forbundene

Innledningsvis fikk de tillitsvalgte en liste over temaer, som i hovedtrekk også ble presentert foran kongressene i 2013, 2017 og 2022. De ble bedt om å si sin mening om viktigheten av de ulike områdene. Et annet interessant spørsmål er om det er forskjell i prioriteringene mellom tillitsvalgte på arbeidsplasser og tillitsvalgte i foreninger, avdelinger og forbund. Svarene er vist i figur 1.

Ikke uventet er de fleste av disse områdene høyt prioritert av de tillitsvalgte. Det er selvfølgelig andre sentrale områder som ikke har plass på denne lista. Den viktigste grunnen har vært å beholde flest mulig av temaene som det ble spurt om i 2013, 2017 og 2022, for sammenlikningens skyld. Pensjon, høyere lønn, medbestemmelse på arbeidsplassen, arbeidsmiljø og HMS kommer øverst på lista. Nederst er kortere arbeidstid, forsikringsordninger og andre medlemsfordeler og seniorpolitikk. Det er ikke store forskjeller i prioriteringene mellom tillitsvalgte på ulike nivåer.

Figur 1. Hvor viktig mener du disse områdene bør være for LO i kommende kongressperiode. Svar på en skala fra 1 til 5, der 5 innebærer svært høy prioritet. Her vises de som har svart 5 og 4, fordelt på arbeidsplassstillitsvalgte og tillitsvalgte i foreninger og forbund. Prosent.

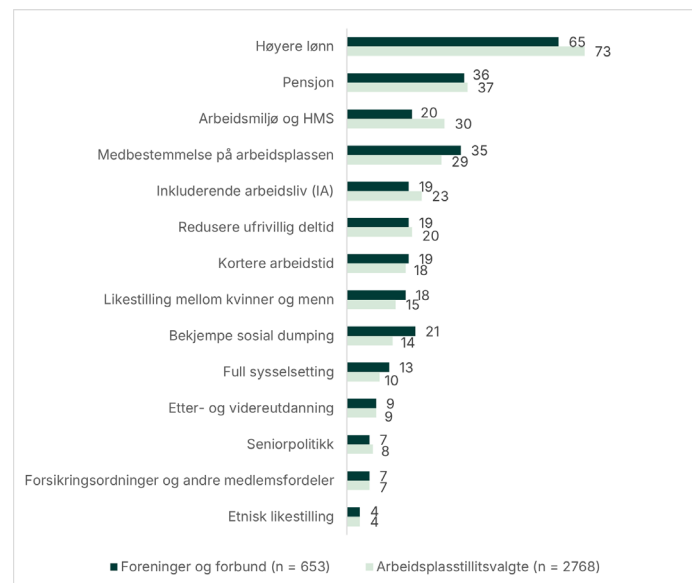
Pensjon prioriteres spesielt høyt blant tillitsvalgte i privat og kommunal sektor.¹ Vi finner også at tillitsvalgte som er over 50 år i noe større grad svarer at pensjon er viktig. Tillitsvalgte i privat tjenesteproduksjon og kommuner/fylkeskommuner svarer i større grad enn de som er i andre sektorer at lønn bør prioriteres svært høyt. Medbestemmelse på arbeidsplassen prioriteres høyere av tillitsvalgte i offentlig sektor. Vi finner også at de som bruker fire timer eller mindre på vervet per uke og de som er i de største virksomhetene (mere enn 500 ansatte)² prioriterer medbestemmelse svært høyt. Tillitsvalgte i privat tjenesteproduksjon og statlig sektor prioriterer i noe mindre grad arbeidsmiljø og HMS.

Bekjempelse av sosial dumping har særlig vært et problem i deler av privat vareproduksjon, og ikke overraskende prioriterer tillitsvalgte i denne delen av arbeidslivet dette høyere enn de som er i andre sektorer. IA-arbeidet prioriteres (inkluderende arbeidsliv) noe høyere i kommunal sektor enn i andre sektorer, og blant de som bruker mye tid på vervet

(mer enn 20 timer per uke). Å redusere ufrivillig deltid har størst prioritert blant tillitsvalgte i kommunal sektor. Full sysselsetting har noe høyere prioritet blant tillitsvalgte i privat vareproduksjon enn i andre sektorer, mens seniorpolitikk prioriteres noe høyere blant tillitsvalgte i kommunal sektor. Til slutt finner vi at forsikringsordninger har høyere prioritet blant de som er i privat vareproduksjon sammenliknet med tillitsvalgte i andre sektorer.

Som vist over, fikk de tillitsvalgte først vurdere en liste med temaer. Siden de fleste områdene ses på som sentrale oppgaver for fagbevegelsen, ble de derfor bedt om å velge de tre viktigste områdene. Dette er vist i figur 2.

Figur 2. Hvis du skulle velge mellom de nevnte områdene, hvilke vil du si er viktigst for LO å prioritere? Du kan velge inntil tre områder. Fordelt mellom tillitsvalgte på arbeidsplass og i foreninger og forbund. Prosent.

Høyere lønn er enkeltområdet som prioriteres klart høyest blant de tillitsvalgte. Det prioriteres særlig høyt blant de som er tillitsvalgte i en virksomhet/klubb (arbeidsplassstillitsvalgte). Det er ikke store forskjeller mellom arbeidsplassstillitsvalgte og de som er i en forening/forbund på de andre områdene,

¹ De tillitsvalgte er spurt hvilken sektor de jobber i eller representerer. Sektor er inndelt på følgende måte: Privat vareproduksjon (industri, bygg og anlegg, offshorevirksomhet med mer), privat tjenesteproduksjon (varehandel, samferdsel, transport, spedisjon, bank, finans, renhold, vakt, media, konsulent/rådgivning, forskning, overnatting, servering, private helse- og sosialtjenester og barnehager med mer), statlig sektor inkludert helseforetak, kommunal/fylkeskommunal sektor.

² Spørsmålet om antall ansatte er ikke stilt til tillitsvalgte i foreninger forbund eller avdelinger.

bortsett fra arbeidsmiljø og HMS, som prioriteres klart høyere blant de som er tillitsvalgte på en arbeidsplass.

Bakgrunnsvariablene har de mønstrene som på det første spørsmålet (figur 1). Tillitsvalgte i privat vareproduksjon prioriterer full sysselsetting, forsikringsordninger og bekjempelse av sosial dumping høyere enn tillitsvalgte i andre sektorer. Mens tillitsvalgte i privat sektor prioriterer pensjon i større grad enn de i

offentlig sektor. Tillitsvalgte i privat tjenesteproduksjon er i større grad enn andre opptatt høyere lønn. Økt medbestemmelse prioriteres særlig av de som er i statlig sektor. De som er tillitsvalgte i kommunal sektor, prioriterer i høyere enn grad arbeidet for å redusere ufrivillig deltid og IA-arbeidet.

Til sist ser vi på om det har skjedd en endring over tid i hva som er viktigste for de tillitsvalgte i LO-forbundene på arbeidsplassnivå.

Tabell 1. Utvikling i prioriterte områder fra 2013 til 2025, flere (maks tre) svar er mulig. Arbeidsplassstillitsvalgte. Prosent.

	2013 (n = 2337)	2017 (n = 2136)	2022* (n = 1497)	2025 (n = 2768)
Pensjon	44	50	40	36
Høyere lønn	27	30	68	73
Medbestemmelse på arbeidsplassen	37	38	28	29
Arbeidsmiljø og HMS	30	28	21	30
Full sysselsetting	29	38	13	10
Likestilling mellom kvinner og menn	19	20	21	15
Etter- og videreutdanning	17	13	10	9
Inkluderende arbeidsliv (IA)	15	11	10	23
Kortere arbeidstid	8	10	13	18
Seniorpolitikk	8	5	5	7
Forskningsordninger og andre medlemsfordeler	9	7	4	7
Bekjempe sosial dumping**			25	14
Redusere ufrivillig deltid***				19
Etnisk likestilling***				4

*LO-kongressen skulle egentlig vært holdt våren 2021, men ble utsatt i ett år som følge av koronapandemien.

** Dette alternativet ble stilt første gang i 2022.

*** Etnisk likestilling ble satt som alternativ i 2025. Tidligere var alternativet «motarbeide diskriminering av etniske minoriteter». I 2022 var det «fremme heltidsarbeid» som var alternativet til « redusere frivillig deltid ».

Foran kongressene i 2013 og 2017 var det pensjon som tronet øverst på prioriteringslista. I 2022 var høyere lønn det viktigste, noe som hadde sammenheng med sterk prisstigning under pandemien. I 2025 er det imidlertid lagt enda større vekt på at lønn er det viktigste området. Pensjon er det nest viktigste området for de tillitsvalgte, og arbeidsmiljø og HMS kommer som nummer tre på lista.

Medbestemmelse på arbeidsplassen fikk lavere prioritet i 2022, sammenliknet med 2013 og 2017. I 2025 er dette temaet på omtrent samme nivå som i 2022. Den samme utviklingen gjelder arbeidet for full sysselsetting. Sistnevnte er trolig en følge av at arbeidsledigheten er svært lav, og at det heller er mangel på arbeidskraft som er et problem i flere bransjer. I 2025 er dette området enda lavere prioritert enn i 2022.

Fjorårets forhandlinger om avtalen om inkluderende arbeidsliv (IA-avtalen) har tydeligvis fått de tillitsvalgte til å sette dette temaet høyere på lista, da det var en økning fra 2022 til 2025 fra 10 til 23 prosent av de tillitsvalgte som prioriterte dette. Videre har krav om kortere arbeidstid fått et lite oppsving, fra 13 prosent i 2022 til 18 prosent i 2025. Noe overraskende er det at etter- og videreutdanning får så lav prioritet. Det har vært stor offentlig diskusjon om behovet for kompetanseutvikling i arbeidslivet, og dette var også ett av hovedkravene til Fellesforbundet i forbindelse med lønnsoppgjøret i 2025.

Våren 2025 fikk de tillitsvalgte i LOs forbund spørsmål om hvilke saker LO bør prioritere i neste kongressperiode, i forbindelse med LO-kongressen. I dette faktaflaket ser vi nærmere på, hvor viktig ulike områder er for de tillitsvalgte, om det er forskjell i prioriteringene mellom tillitsvalgte på ulike nivåer, og om det er endring over tid i hva som er viktigst for de tillitsvalgte.

Rolf K. Andersen er forsker ved Fafo.

Anne Mette Ødegård er seniorforsker ved Fafo.